

EERO RAASTE

Ammattina shakki

SUOMEN SHAKKIKUSTANNUS
Helsinki

Tämä teos on seitsemäs
Suomen Shakkikustannus Oy:n
Diagonaali-sarjassa.

Kansi: Galerie Image 235 g/m²
Sisus: Munken Print Cream 100 g/m²

© 2016 Eero Raaste

ISBN 978-952-68254-3-4

Kirjapaino: Tallinna Raamatutrükikoda, Tallinna 2016

SISÄLLYS

Lukijalle	5
Lappeenrannassa ja maailmalla	7
Ennätysjahdissa	12
Maajoukkueessa	14
Muutto Helsinkiin	17
Nizzan pizzaa	18
Shakkiopintoja	23
Hullu shakkivuosi	26
Vakiintuminen kärkikastiin	31
Kolmen perunan mies	36
Muruja sortajien pöydiltä	46
Shakkikerho Fischer syntyy	50
Perhe-elämää ja sotimista	54
Hesarista soitettiin	62
Reportterina Moskovassa	65
Itseluottamus toi tulosta	70
Huikeat EM-kisat	81
Shakkipolitiikkaa	84
Neljä maailmanmestaria juhli	89
Rituaaliteurastus TV:ssä	96
Vastuksen kovuus on illuusio	100
Sananen pikashakista	107
Tulosluettelo	108
Henkilöhakemisto	111
Pelaajahakemisto	114
Avausluettelo	115

Eero Raaste. (Kuva: Mikko Markkula, Suomen Shakin kuva-arkisto)

LUKIJALLE

”Shakkifriikki” on nimitys, jota minusta on käytetty. Olen lukenut shakkifriikeistä ja tavannutkin heitä. Saksankielinen termi ”Nurschachspieler” kuvaa heitä hyvin, mutta minua kiinnostavat monet muutkin asiat shakin lisäksi. On tosin totta, että shakkipelillä on ollut tärkeä osa elämässäni. Ensin halusin tulla hyväksi pelaajaksi, sitten ryhdyin kirjoittamaan shakista työkseni ja välillä toimin järjestöshakin johtotehtävissä.

Synnyin Lappeenrannassa 23. huhtikuuta 1954. Kävin Kaukaan kansakoulua ja Lauritsalan yhteiskoulua ennen kirjoittautumista Helsingin yliopistoon opiskelemaan matemaattisia aineita. Opintojeni alussa shakki oli kuitenkin aina etusijalla, joten opintoni venyivät yli kaikkien tuntemieni ennätysten. Vasta aloitettuani opinnot uudelleen valmistuin filosofian maisteriksi ja matematiikan opettajaksi. Valmistuttuani ”koukutuin” matematiikkaan ja jatkoin opintojani.

Shakista kirjoittaminen muuttui päivittäiseksi vuoden 1983 alusta, jolloin sain hoitaakseni *Helsingin Sanomien* shakkipalstan. Vuosina 1991–2006 kirjoitin kuudesti viikossa *Ilta-Sanomiin*. Kun Hesari lopetti shakkipalstan vuoden 2009 marraskuussa, sain sattumalta hyvin pian töitä matematiikan opettajana ensin Ressun lukiossa, sitten Alppilan lukiossa ja nykyisessä työpaikassani Mäkelänrinteen lukiossa.

”Ammattilaisaikani” tutkin shakkiä päivittäin. Seuraan yhä tiiviikhösti shakkimaailman tapahtumia, mutta kilpaileminen on vähentynyt. Ehkä seniiori-ään lähestyminen innostaa taas pelaamaan enemmän.

Esitän kiitokseni vaimolleni Sirkulle kärsivällisyydestä kirjoitustyön aikana. Kiitos Suomen Shakkikustannukselle tämän kirjan julkaisemisesta. Petri Saharinen ja Marko Tauriainen ovat rohkaisseet minua kirjoittamisessa, Sakari Pankkonen on huolehtinut taitosta ja Virve Kivelä on suunnitellut kansikuvan. Varsinaisen suurtyön on kuitenkin tehnyt kirjeshakin suurmestari, Fide-mestari Kari Tikkanen, joka on käynyt läpi pelien huomautukset. Lähes kaikissa peleissä löytyi korjattavaa. Kirjaan jääneet virheet ovat ainoastaan omiani.

Helsingissä 28. elokuuta 2016

Eero Raaste

LAPPEENRANNASSA JA MAAILMALLA

Varhaislapsuudestani muistan isovanhempieni kotona olleen shakkipelin. Myöhemmin totesin sen pelaamista ajatellen hankalaksi. Ruudut olivat pieniä, nappulat kapeita mutta korkeita. Pikku-poikaan se loi jonkinasteisen arvostuksen shakkia kohtaan – olihan pelisettikin hienompi kuin halmassa tai muissa muovinappuloin pahvilaudalla pelattavissa lautapeleissä. Luulen, että shakki tuli kuvioihin kotona sen myötä, että vanhempani alkoivat kyllästyä pelaamaan kanssani muita pelejä. Olin paljon sairaana, ja potilaan viihdyttäminen käy työstä...

Isäni Harry oli alkanut pelata shakkia rintamalla asematavaiheessa. Tarkoitusta varten hän oli hankkinut myös pari Eero E. Böökin kirjoittamaa shakkio pasta. Sitten tuli muuta eikä pelaamiseen ollut aikaa ennen kuin minun kanssani melkein kaksi vuosikymmentä myöhemmin. Kotonamme Kaukaalla pelasimme yleensä isän työhuoneessa: hän istui keikutuolissa työpöydän takana lehteä lukien. Aina välillä hän teki siirron, ja voitti yleensä kaikki pelit.

Jotain kummallista lapsessa täytyy olla, jos hän yhä uudelleen jaksaa pelata, vaikka lähes kaikki yritykset päättyvät huonosti. Pelaaminen oli toki epäsäännöllistä. Välillä saattoi kulua kuukausia ilman yhtään peliä. En voi sanoa muistavani ensimmäistä voittoani isästäni. Luultavasti seuraavaan voittoon meni taas pitkä aika, mutta vähitellen aloin saada tasaväkisiä asemia. Kun pelatessamme otin itse esiin *Aku Ankka* -lehden ja aloin lukea isän miettiessä, vanhempani päättivät viedä pojan shakkikerhoon.

Kaukaan tehtaan shakkikerho oli 1960-luvulla aktiivinen. Peli-illoissa kävivät monet sellaisetkin lappeenrantalaiset (ja lauritsalalaiset) pelaajat, jotka eivät olleet tehtaalla töissä. Ensimmäisellä vierailukerrallamme (isä oli myös siellä ensi kertaa) oli vuorossa kerhon kuukausipikapeli. Kotiin palatessani olin ylpeä, etten ollut jäänyt viimeiseksi. Olin voittanut isäni.

Kaukaan tehtaan shakkikerhon ja vähän myöhemmin myös Lappeenrannan shakkikerhon pelaajat suhtautuivat myönteisesti pojannappulaan, jolla aluksi oli vaikeuksia yletä kahdeksannelle riville. Vähä vähältä kokemukseni karttui, nousin kerhon A-ryhmään, ja keväällä 1967 Lappeenrannan mestaruusturnauksessa sain 50-prosenttisen tuloksen.

Ensimmäinen kansallinen shakkikilpailu, johon osallistuin, oli nuorten Suomen mestaruuskilpailu

heinäkuussa 1967. Kilpailu pelattiin Eerikkilän urheilupuistossa, Tammelassa, lähellä Forssaa. Olin matkassa äitini Irenen kanssa ja olin luonnollisesti varsin jännittynyt. Kilpailuun osallistui 13 pelaajaa, joten kullakin seitsemästä kierroksesta joku oli vapaavuorossa. Minun vastustajakseni avauskierroksella osui kisan ehdoton ennakkosuosikki, karhulalainen Ismo Tompuri, joka puolusti edellisvuoden mestaruutta ja oli peliluokissa kohonnut mestariehdokkaaksi. Hän sai shakkimestarin arvon jo seuraavana vuonna, oli pitkään pelaamatta, mutta kunnostautui myöhemmin etenkin tehtävähakin alalla.

Pelimme alkoi varsin modernisti, vaikka en avauksia juuri tuntenutkaan. Vastustajani pelasi hieman huolimattomasti ja uhrasi kaksi sotilasta saamatta niistä riittävää korvausta. Tajuttuani olevani paljon paremmassa asemassa kilpailujännitys alkoi tehdä tepposia. Tein pahan virheen, joka menetti toisen sotilaan takaisin. Kiireessä pelasimme molemmat epätasaisesti, mutta musta ei huomannut tarjoutunutta voittojatkoa. Lopulta voitin pelin, mikä herätti melkoista huomiota paikallislehdissä. Niissä tosin kiinnitettiin huomiota vain pelin tulokseen eikä siihen johtaneisiin tapahtumiin.

Peli 1

Eero Raaste – Ismo Tompuri

Nuorten SM (1), Eerikkilä 8.7.1967
Sisilialainen puolustus (B33)

1.e4 c5 2.♟f3 ♞c6 3.d4 cxd4 4.♞xd4 ♟f6 5.♞c3 e5 6.♞db5 d6 7.♟g5 a6 8.♟xf6 gxf6 9.♞a3 b5 10.♞d5 ♟e6?!

Tämäkin lievä kritiikki on ehkä liian ankara arvio siirrosta, joka tuolloin oli teorian pääjatko. Garri Kasparovin mukaan se on kuitenkin tempohukka. Nykyisin pelataan 10...f5 tai 10...♟g7.

11.c3 ♞c8

11...♟g7 12.♞c2 f5 13.exf5 ♟xf5 14.♞ce3 johti valkean etuun pelissä Boleslavski–Kotov, Moskova 1942.

12.♞c2 f5 13.exf5 ♟xf5 14.♞cb4

14.♞ce3 oli hieman parempi, sillä nyt musta voisi vaihtaa ratsut, mikä helpottaisi hänen tilannettaan.

14...♟g7?

Valkealla olisi etua myös paremman 14... $\text{h}\times\text{b4}$ 15. $\text{h}\times\text{b4}$ b6 16.a4!:n jälkeen.

15. $\text{h}\times\text{a6}$ **0–0** **16.** $\text{e}\times\text{b5}$ $\text{c}\text{h}8$ **17.** $\text{h}\text{ab4}$

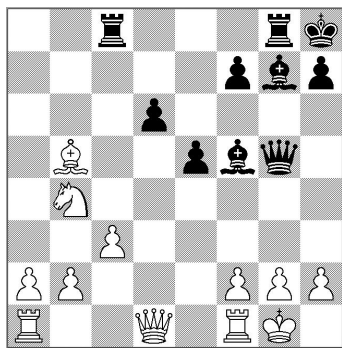
Heti 17.0–0 oli parempi. Valkean upseerit sijaitsivat jo nyt hyvin.

17... $\text{h}\times\text{b4}$ **18.** $\text{h}\times\text{b4}$ $\text{g}5$

Kari Tikkasen ehdottama 18... $\text{e}4!$ 19.0–0 $\text{a}8$ oli parempi. Mustan linjanappulat sijaitsivat lähes ihanteellisesti eikä valkealla ole luontevia tapoja estää mustan sotilaiden vyörytystä.

19.0–0 $\text{g}8$

Kahden sotilaan vähennyksestä huolimatta mustalla on vaarallinen hyökkäys.

20.f3?!

Kokemattoman pelaajan epäkäytännöllisyyttä. Turvallisimmalta vaikuttaa reagoida heti mustan uhkauksiin g-linjalla: 20.g3 e4 21. $\text{e}1$ $\text{e}4$ 22. $\text{e}2$ eikä mustalla ole riittävästi peliä kahdesta sotilaasta.

20...e4?!

20... $\text{h}6!$ olisi asettanut valkealle enemmän pulmia: 21.g3? $\text{h}4$ 22. $\text{e}2?$ $\text{g}3+$! 23. $\text{h}\times\text{g3}$ $\text{g}8$ johtaisi mustan voittoon. Paremman 21. $\text{e}2$ $\text{h}3$ 22. $\text{f}2$ $\text{h}4$ 23. $\text{h}5$:n jälkeen valkealla saattaa yhä olla hieman etua, mutta asemaa ei olisi lainkaan helppo käsitellä.

21.f4 $\text{g}6$ **22.** $\text{h}5$!?

22. $\text{f}2$ e3 ei luonnollisesti miellyttänyt valkeaa, mutta mattiuhkauksen torjuminen 22.g3:lla ei sekään olisi ollut ongelmatonta. Olin pelännyt suoraviivaista siirtoa 22... $\text{h}5$ näkemättä vastauksen 23. $\text{h}5!$ voimaa: 23... $\text{h}4$ (?) 24. $\text{h}7$ $\text{h}7$ 25. $\text{h}\times\text{f5}$ $\text{f}5$ 26. $\text{h}7!$ ja valkea voittoa. Paremmalta vaihtua sotilaanuhraus 22... $\text{h}5!$. Vaikka en ole löytä-

nyt 23. $\text{h}5$:een suoraa kumousta, mustalle jäisi vaarallisia uhkauksia. Aseman pitäminen suljetuna ei myöskään onnistu: 23. $\text{h}5$ d4!? 24. $\text{h}\times\text{d4}$ $\text{g}d8$ 25.a4 $\text{e}\times\text{d4}$ 26.c $\times\text{d4}$ b6 ja mustalla on vastapeliä.

22...e $\times$ c3

Ups. Olin muistaakseni nähnyt ainoastaan, ettei 22... $\text{h}4+$ käynyt vastauksen 23. $\text{g}\times\text{d4}+$ takia. Onnekseni valkean asema ei romahda kokonaan.

23.g3 $\text{g}4$ **24.** $\text{e}2$ $\text{e}\times\text{e2}$ **25.** $\text{g}\times\text{e2}$ $\text{h}4+$ **26.** $\text{h}1$ $\text{e}6$ **27.** $\text{h}3$ f5?!

27... $\text{h}3$ 28. $\text{a}d1$ $\text{c}5$ 29.b4 $\text{f}\times\text{g3}$ 30.b $\times$ c5 $\text{f}\times\text{e3}$ 31. $\text{b}2+$ $\text{c}g8$ 32. $\text{g}1+$ $\text{c}f8$ 33. $\text{g}7+$! johtaisi valkean voittoon, mutta musta voi pelata paremmin: 27... $\text{e}\times\text{e3}$ 28. $\text{g}\times\text{e3}$ $\text{f}c2$ eikä valkealla liene realistisia voitontoiveita edes jatkossa 29. $\text{g}d4+$ f6 30.f5!? $\text{g}e5$.

28. $\text{f}d1$ $\text{f}6$ **29.** $\text{h}5!$ $\text{c}5$ **30.** $\text{h}d2$?

Saatuhan juuri oivan blokadin rakennetuksi valkea purkaa sen suotta. 30. $\text{a}d1$ olisi säilyttänyt edun esimerkiksi jatkossa 30... $\text{h}\times\text{d5}$ 31. $\text{f}\times\text{d5}$ $\text{b}b8$ 32.b3 $\text{c}c8$ 33. $\text{g}d1!$ $\text{c}c6$ 34. $\text{c}g2$.

30...d5! 31. $\text{h}d1$

31.b4!? oli vielä yritys kamppailla: 31... $\text{c}c8$ 32. $\text{a}d1$ d4 33. $\text{f}\times\text{d4}$ $\text{e}\times\text{d4}$ 34. $\text{f}\times\text{d4}$ ja valkealla on korvausta laadusta.

31...d4 32. $\text{h}f1$?

Perääntyminen häviää. Valkean piti pelata 32. $\text{f}\times\text{d4}$ $\text{e}\times\text{d4}$ 33. $\text{f}\times\text{d4}$ $\text{g}\times\text{a2}$ 34. $\text{h}d7!$ ja hänelle jää riittävä kompensatio laadusta.

32...g $\times$ c6 33. $\text{c}g1$ e3 **34.** $\text{h}\times\text{e3}$

Nyt 34. $\text{f}\times\text{d4}$ ei enää käynyt: 34... $\text{e}\times\text{d4}$ 35. $\text{f}\times\text{d4}$ $\text{f}c2$.

34...d $\times$ e3

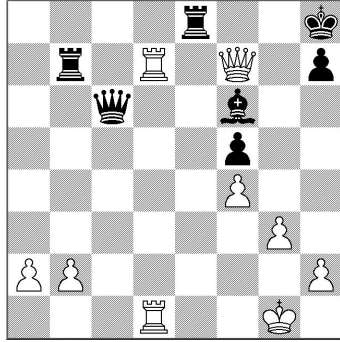
34... $\text{e}8!$ olisi ollut vielä vahvempi: 35. $\text{f}\times\text{d4}$ $\text{e}\times\text{d4}$ 36. $\text{f}\times\text{d4}$ $\text{f}c1+$ 37. $\text{c}f2$ $\text{h}1$ ja musta voittoa.

35. $\text{g}\times\text{e3}$ $\text{f}e8$ **36.** $\text{b}3$ $\text{b}b5$ **37.** $\text{g}f7$ $\text{b}b7$

37... $\text{f}\times\text{b2}$ 38. $\text{f}\times\text{b2}$ $\text{e}\times\text{b2}$ 39. $\text{h}d7$ $\text{g}g6$ 40. $\text{c}g2!$ johtaisi vain tasapeliin.

38. $\text{h}d7$

38...♖c5+??

Heittää pelin menemään. Näppärä 38...♗d4+! olisi johtanut mattiin: 39.♖1×d4 ♖c1+ 40.♗g2 ♖×b2+ 41.♗h3 ♖×h2+! 42.♗×h2 ♖c2+ 43.♗h3 ♖h1X.

39.♗g2 ♖e2+ 40.♗h3 1–0

Tämä tulos noteerattiin laajalti shakkipalstoilla: ”Nuorten SM-shakkiturnaus alkoi yllätyksellisesti 13-vuotias voitti i. kierroksen” (*Hämeen Sanomat*), ”13-vuotias yllätysvoittaja” (*Uusi Suomi*). Kilpailuselostuksia julkaistiin kisan aikana valokuvilla *Hämeen Sanomissa* ja *Forssan Lehdessä*.

Tammi-maaliskuussa 1968 pelatussa Lappeenrannan mestaruusturnauksessa aloitin tappiolla ja tasapelillä, mutta sitten voitin muut pelit yhtä tasapeliä lukuun ottamatta. Voitin mestaruuden kuukautta ennen kuin täytin 14 vuotta. Kaupungin vahvimmat pelaajat eivät tuolloin olleet mukana, mutta tulos noteerattiin paitsi paikallislehdessä *Etelä-Saimaassa*, myös *Helsingin Sanomissa* ja *Uudessa Suomessa*. *Ilta-Sanomat* kirjoitti 25.4.1968: ”13-vuotias koulupoika Esa Raaste, jolle shakinharastus ei ole aiheuttanut mitään vaikeuksia opiskelussa, voitti Lappeenrannan mestaruuden 1968.”

Pääsiäisenä kilpailin Mikkelissä toisen luokan liittoturnauksessa. Aloitin tämänkin kilpailun häviöllä, ja vaikka tahti nopeasti koheni, jäin kisan kakkoseksi. Opin kuitenkin nopeasti uutta lähes jokaisessa pelissä. Myös tottuminen pelaamaan aikuisten kanssa vaati koululaiselta oman aikansa. (Eräs kouluni opettajista oli innokas shakinharastaja. Hän ole pitkään minua parempi pelaaja, mutta silmäni avautuivat aivan uudella tavalla, kun kyseinen opettaja otti takaisin siirron, joka olisi hävinnyt daamin. Tämän jälkeen hän tietysti voitti pelin, mutta minä olin taas oppinut uuden piirteen elämästä.)

Vuonna 1968 nousin 1. luokkaan Imatran yhteisliittoturnauksessa. Seuraavan kesän aloitin pelaamalla kaksi kilpailua peräkkäin Helsingissä. Nuorten SM-turnaus sujui keskinkertaisesti, vaikka otin siinä urani ainoan voiton Pertti Poutiaisesta. Heti perään pelatussa HTS:n yhteisliittoturnauksessa korotuin kuitenkin mestariehdokkaaksi. Tämän seurauksena minut valittiin edustamaan Suomea nuorten Pohjoismaiden mestaruuskisaan Ruotsin Lidköpingissä. Samassa majoituspaikassa asui myös mestaruusryhmään osallistunut Ruotsin uusi kärkinimi Ulf Andersson, joka osoittautui taitavaksi myös pöytätenniksessä.

Kilpailun alkajaisiksi sain voittoaseman norjalaista Tor-Geir Harestadia vastaan, mutta tyrin pelin tappioksi. Vastustajani voitti lopulta mestaruuden, mutta minulta kesti aikaa saada juonesta kiinni. Voittooni ruotsalaista Gunnar Perssonia vastaan oli tyypillinen silloiselle pelityylilleni.

Peli 2

Gunnar Persson – Eero Raaste

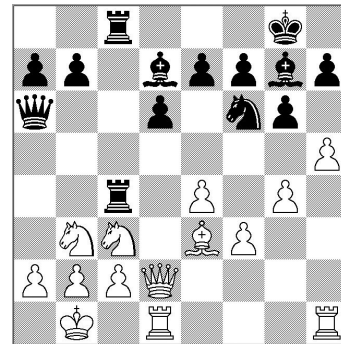
Nuorten PM (7), Lidköping 29.7.1969
Sisilialainen puolustus (B79)

1.e4 c5 2.♗f3 d6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 g6 6.♗e3 ♗g7 7.f3 0–0 8.♖d2 ♗c6 9.♗c4 ♗d7 10.h4 ♗e5 11.♗b3 ♖a5 12.0–0–0 ♖fc8 13.♗b1 ♗c4 14.♗xc4 ♖xc4 15.g4?!

15.♗b3 ♖a6 16.h5! olisi hyvä valkealle.

15...♖ac8 16.♗b3 ♖a6 17.h5?

Tässä 17.e5 olisi ollut parempi: 17...♗e8 18.h5 ♗xe5 19.♗d4 ja valkealla on etua.

17...♗xe5! 18.f×g4?

Tässä valkean piti pelata 18.e5! epäselvin asemin.

18...♖xc3! 19.b×c3 ♗×e4 20.♖d3 ♗×c3+ 21.♗c1 ♖a3+

21...♖×a2+! 22.♗d2 ♖c6 voittaisi nopeammin.

22.♗d2 ♖×d1 23.♗×d1

Löysin tietokannasta pelin Hambartsumian–Juganova, Moskova 2007, jossa musta voitti helposti jatkossa 23.♖×d1 ♖b4+ 24.♗c1 ♖c3 25.♗e2 ♖a3+ 26.♗d2 ♖×a2 27.♖c1 ♖×b3 28.♖c4 ♖a5+ 29.♗e2 ♖×e3+! 0–1.

23...♖×a2 24.h×g6 h×g6 25.♗c1 ♖e6 26.♗h6?!

Musta uhkasi 26...♖c3:a, mutta aseman yksinkertaistuminen hyödyttää mustaa. Parempi yritys olisi ollut 26.♗×a7, vaikka jatkossa 26...♖×g4+ 27.♗e2 ♖a8 28.♖g1 ♖b4 mustan etu on selvä.

26...♖×g4+ 27.♗e2 ♗×h6 28.♖×h6 ♗g7 29.♖h3 ♖f5

29...♖c5!?

30.♖e3

30.♖×f5 g×f5:n jälkeen mustalla on liikaa sotilaita.

30...♖×c2+ 31.♗e1 ♖b1+ 32.♗f2 ♖f5+ 33.♗e1 g5 34.♖g3 ♖c5 35.♖×e7 ♖b1+ 36.♗d2 ♖d5+ 37.♗c3 ♖e1+ 38.♗b2 ♖d2+ 39.♗b3 ♖b5+ 40.♗c4 ♖b4X 0–1

Heti perään onnistuin voittamaan Suomen toisen edustajan, tamperelaisen Kimmo Konsalan, hausalla loppusommitelmalla.

Peli 3

Eero Raaste – Kimmo Konsala

Nuorten PM (8), Lidköping 30.7.1969
Sisilialainen puolustus (B88)

1.e4 c5 2.♗f3 ♗c6 3.d4 c×d4 4.♗×d4 ♗f6 5.♗c3 d6 6.♗c4 e6 7.♗b3 ♗a5 8. 0–0 ♗×b3 9.a×b3 ♗e7 10.♗g5

10.♗db5 a6 11.♗f4 olisi johtanut valkean pieneen etuun.

10...a6 11.f4 ♖c7?!

11...h6! vaikuttaa täsmällisemmältä: 12.♗h4 ♗×e4 13.♗×e7 ♗×c3 14.♗×d8 ♗×d1 eikä mustalla ole ongelmia.

12.♗h1 ♗d7

Nyt 12...h6 13.♗×f6! tai 12...♖b8 13.e5! johtaisivat valkean etuun.

13.♗×f6! g×f6

13...♗×f6? 14.♗db5!.

14.b4

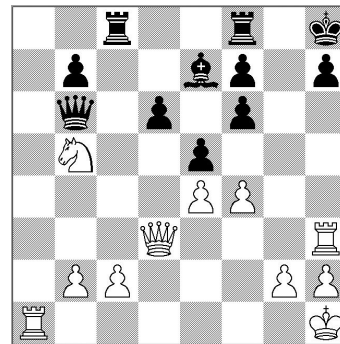
Mustan ongelmana on löytää turvallinen paikka kuninkaalleen. Pelisiirrolla valkea vähentää pitkän linnoituksen houkutusia. Myös 14.f5!? tuli kyseeseen.

14...♖c8 15.b5 a×b5 16.♗d×b5 ♖b6 17.♖d3 ♗×b5?

Parempi oli heti 17...0–0, joka jättäisi valkealle useita mahdollisuuksia. Yksi parhaista näyttäisi olevan 18.♖a2!? – 18.♗d4 ♖×b2!? olisi vähintäänkin epäselvä – 18...♖a8 19.♗a3 ♖c5 20.♖h3 f5 21.e×f5 ♖×f5 22.♖×f5 e×f5 23.♗d5 ♗d8 24.♖aa1, mutta tässäkin mustan asema on kunnossa.

18.♗×b5 0–0 19.♖f3 ♗h8 20.♖h3 e5??

Tämä siirto häviää näyttävästi. Pelin tulos olisi ollut täysin avoin jatkossa 20...♖f2! 21.e5 f5 22.e×d6 ♗f6 23.♖f3!? – 23.c3 ♖c5 24.♖f1 ♖×b2 25.c4 ♖b4 – 23...♖×c2 24.d7 ♖a8 25.♖d1 ♖×b2 26.♗d6!?

21.♖×h7+! 1–0

Mustasta tulisi matti jatkossa 21...♗×h7 22.♖h3+ ♗g7 23.♖g4+ ♗h7 24.♖a3.

Eero Raaste – Pär Hammargren, Lidköping, nuorten PM-turnaus 1969. (Kuva: Eero Raasteen kuva-arkisto)

T. Sariola – Eero Raaste, Imatran 2. lk yhteisliittoturnaus, kesäkuu 1968. (Kuva: Eero Raasteen kuva-arkisto)

TULOSLUETTELO

Henkilökohtaiset kilpailut

Vuosi	Turnaus/ottelu	Tulos	Sija	Vuosi	Turnaus/ottelu	Tulos	Sija
1967	Lappeenrannan mestaruus	4½/9	11.	1975-76	Rilton Cup, Tukholma	5½/9	10.-
	Nuorten SM-turnaus, Tammela	3½/7	4.	1976	Kringsjå, Oslo	4½/9	11.-14
1968	Lappeenrannan mestaruus	7/9	1.		Helsingin mestaruus	6/11	5.-6.
	2. lk yhteisliittoturnaus, Mikkeli	5/7	2.		SSL:n mestaruus, Espoo	6/9	5.
	2. lk liittoturnaus, Imatra	6½/7	1.		Sandefjord	5/9	10.
	Nuorten SM-turnaus, Helsinki	4/7	7.		Avoim Norjan mestaruus, Gausdal	5½/8	9.-16.
1969	Lappeenrannan mestaruus	6/9	3.		Dortmund Open	5/9	9.-13.
	1. lk liittoturnaus, Lappeenranta	3½/7	4.-5.		SM-turnaus, Helsinki	9/12	3.-4.
	Nuorten SM-turnaus, Helsinki	3/7	6.-10.	1977	Helsingin mestaruus	9/11	1.
	1. lk yhteisliittoturnaus HTS, Helsinki	8/9	1.		SSL:n mestaruus, Espoo	4½/9	12.-15.
	Nuorten PM-turnaus, Lidköping	4½/9	10.-13.		PM-turnaus, Kiljava	7½/11	7.
1970	KSSP:n mestaruus, Lappeenranta	3/5	4.	1978	SM-turnaus, Helsinki	8½/13	3.-4.
	ME-lk liittoturnaus, Riihimäki	6½/9	2.	1979	Ojanen 60 jt, Helsinki	3½/9	9.
	ME-lk yhteisliittoturnaus, Naantali	6/9	2.		Jan Smuts Holiday Inn, Johannesburg	5½/7	1.-2.
	ME-lk yhteisliittoturnaus, Helsinki	4/9	19.-21.		Atlas Copco International, Pretoria	7/9	2.
	Eero Raaste - Pertti Lehikoinen, Lappeenranta, Helsinki	1½/4	2.		Gausdal	4/9	31.-35.
1970-71	Nuorten turnaus, Oslo	5½/9	8.-9.		Mestarikerho, Aulanko	4½/5	1.
1971	ME-lk liittoturnaus, Helsinki	7½/9	1.	1979-80	Helsingin mestaruus	6/11	4.-8.
	SM-turnaus, Helsinki	6½/12	4.-7.	1980	Järvenpää	3½/5	4.-7.
	Avoim SM-turnaus, Tampere	7/9	3.		Makarczyk mt, Łódź	5/15	14.-15.
	Nuorten Tanskan mestaruus, Vejle	5/9	10.-16.		SM-turnaus, Järvenpää	10½/1	2.
1972	Nuorten SM, Helsinki	7½/9	2.		Lappeenranta	4/5	2.-4.
	Nuorten EM, alkuerä, Groningen	3½/7	17.		Vaasa	4½/5	1.-2.
1972-73	Nuorten EM, B-finaali, Groningen	2½/9	9.-10.		Helsinki/Gambiitti	3/5	8.-14.
1973	SSL:n mestaruus, Helsinki	5½/9	4.-5.		Lahti	4½/5	1.
	Avoim Suomen mestaruus, Helsinki	9/13	5.		Helsinki/SSL	4/5	1.-4.
	Nuorten SM, Viiala	5/7	4.	1981	HS-turnaus, Helsinki	4½/11	8.-9.
1973-74	SSL:n mestaruus, Helsinki	3½/9	14.		PM-turnaus, Reykjavik	6/11	4.-7.
1974	SM-turnaus, Helsinki	8/13	4.	1981-82	Rilton Cup, Tukholma	5½/9	5.-12.
1975	SSL:n mestaruus, Helsinki	9/9	1.	1982	Helsinki/HSK	2½/5	12.-22.
	Alueturnauskarsinta, Helsinki	2/4	3.		SM-turnaus, Helsinki	7½/13	6.
	PM-turnaus, Sandefjord	6/11	42.-61.		Järvenpää International	4/9	8.-9.
					Dipoli-turnaus, Espoo	3½/5	4.-6.
				1983	Matinkylä, Espoo	3½/5	3.-9.

Vuosi	Turnaus/ottelu	Tulos	Sija
	Järvenpää	3/5	9.-14.
	HS-turnaus, Helsinki	4½/11	9.-10.
	SM-turnaus, Helsinki	8/13	3.-4.
	PM-turnaus, Esbjerg	4/11	10.
	Dipoli-turnaus, Espoo	3/5	7.-13.
	Helsinki/Gambiitti	3½/5	2.-7.
	Espoo/ESK	4/5	2.-4.
1984	SM-turnaus, Helsinki	9/15	4.-5.
	Gausdal	4½/9	
1985	Espoo/MatSK	3½/5	3.-5.
	Kalakukkoturnaus, Kuopio	4½/5	1.
	SM-turnaus, Espoo	8/13	3.-4.
	Järvenpää International	4½/9	5.-6.
	Helsinki/SKF	3/5	8.-14.
1986	SSL:n mestaruus, Espoo	6/9	4.
	SM-turnaus, Pori	10½/13	1.-2.
	SM-uusinta, Eero Raaste – Yrjö Rantanen, Helsinki	1½/4	2.
1987	SSL:n mestaruus, Helsinki	5/9	4.-5.
	Espoo International	7/11	1.-3.
	Helsinki/SKF	4/5	1.-3.
1987-88	Rilton Cup, Tukholma	5/9	15.-20.
1988	Järvenpää	4/5	1.-3.
	SM-turnaus, Helsinki	7½/15	7.-8.
	Espoo International	5/9	3.-6.
	Helsinki/SKF	3½/5	4.-8.
1989	Jyväskylän Talvi	4/5	1.-3.
	SSL:n mestaruus	5/11	7.-9.
	Varsova	4½/9	
	SM-turnaus, Tampere	6/12	6.-7.
	Espoo International	5½/9	4.-8.

Vuosi	Turnaus/ottelu	Tulos	Sija
	OpyBank, Helsinki	4½/11	9.
1990	SM-turnaus, Helsinki	8½/15	4.
	Helsinki/SKF	2/5	20.-24.
1991	SSL:n mestaruus, Helsinki	4/9	15.-16.
	SM-turnaus, Tampere	5/12	8.-12.
	Helsinki/SKF	4/6	9.-25.
1992	Lahti	3½/5	2.
	Heart of Finland, Kuopio	5½/8	13.-29.
1993	SM-turnaus, Naantali	5½/9	2.-4.
	Heart of Finland, Jyväskylä	6½/9	7.-13.
1994	SM-turnaus, Helsinki	4½/11	9.-11.
	EtVaS 20, Vantaa	4/7	9.-14.
	Heart of Finland, Jyväskylä	6/9	17.-28.
	Österskär Open	4/7	
1995	Heart of Finland Talvi, Kuopio	5/7	3.-10.
	SM-turnaus, Helsinki	4½/9	5.
	Heart of Finland, Kuopio	6½/9	4.-10.
	Österskär Open	5/9	41.
1996	HPR-ottelu Eero Raaste – M Chess Pro 5, Helsinki	0/1	2.
	SM-turnaus, Helsinki	2½/9	17.-18.
	Heart of Finland, Jyväskylä	6/9	15.-32.
	Tšigorin mt, Pietari	4½/9	
1997	SM-turnaus, Helsinki	5½/9	6.
	Heart of Finland, Jyväskylä	5½/9	45.
1998	Heart of Finland, Jyväskylä	6/9	20.
1999	Aki Lahden mt, Lahti	4½/5	1.
	Garde t, Helsinki	3½/5	3.-7.
	Heart of Finland, Jyväskylä	6/8	14.
	SM-turnaus, Helsinki	4½/13	12.
	II ShakkiNet International, Helsinki, KvM	5/9	4.-5.

Joukkueurnaukset

Vuosi	Turnaus/ottelu	Tulos
1971	6-maan t, Grossenbrode (nu)	1/5
	EM-alkuerä, Århus (8)	1½/6
1972	Ylioppilaiden MM, Graz (2)	4½/14
	Nuorten joukkuet., München (2)	2/7
1974	Olympialaiset, Nizza (6)	2½/10
1974-75	Joukkue-SM (cup)	2/3
1975	Ylioppilaiden MM, Teesside (2)	6/12
	6-maan t, Hindås (3)	3/5
	Suomi-Puola, Helsinki (Jerzy Kostro)	½/2
1975-76	Joukkue-SM (cup)	5/5
1976	Olympialaiset, Haifa (3)	4/9
1977	I Teleol., Helsinki (Richard Skrobek)	1/1
	6-maan t, Glücksburg	2½/5
1976-77	Joukkue-SM (liiga + finaali)	4/6
1977-78	Joukkue-SM	0/4
1978	Eurocup (1), Helsinki (Magnus Wahlbom)	1½/2
	Eurocup (2), Solingen (Lubomir Kaválek)	½/2
	Olympialaiset, Buenos Aires (5)	4½/9
1978-79	Joukkue-SM	1½/2
1981	Helsinki-Tukholma (Lars Karlsson)	½/1
	II Teleol., Helsinki (Hans-Joachim Hecht)	½/1
	II Teleol., Helsinki (Lars Karlsson)	0/1
1981-82	SM Cup	4½/6
1982	Tukholma-Helsinki (Karlsson, Ornstein)	0/2
	Olympialaiset, Luzern (6)	3½/6
1982-83	Suomen sarja	2½/3
1983	Helsinki-Tukholma (Thomas Welin)	2/2
1983-84	SM-liiga	2½/6
1984-85	SM-liiga	4/7
1985-86	SM-liiga	4½/7
1986	Olympialaiset, Dubai (4)	3½/8
1986-87	SM-liiga	3½/7
1987-88	SM-liiga	3½/7
1988	Suomi-Ruotsi mo, Valkeakoski (Stellan Brynell)	0/2
	Suomi-Viro mo, Helsinki (Iivo Nei)	½/1
1988-89	SM-liiga	4/6
1989	Viro-Suomi mo, Tallinna (Erkki Lokotar)	1½/2

Vuosi	Turnaus/ottelu	Tulos
	Ruotsi-Suomi mo, Nyköping (Nils-G Renman)	1½/2
	EM-turnaus, Haifa (5)	3½/6
1989-90	SM-liiga	5½/8
1990	Suomi-Viro mo, Helsinki (4)	½/2
1990-91	SM-liiga	5/7
1991	Viro-Suomi mo, Tallinna (Hillar Kärner)	1/2
	Suomi-Ruotsi mo, Helsinki (Richard Wessman)	1/2
1991-92	SM-liiga	6½/9
1992-93	SM-liiga	6½/8
1993-94	SM-liiga	7/10
1994	Tukholma-Helsinki (Hartman, Bator)	2/2
1994-95	SM-liiga	7/10
1995-96	SM-liiga	7/11
1995	Helsinki-Tukholma (Niklas Hjelm)	0/2
1996	Tukholma-Helsinki (Sjöberg, Welin)	1/2
	Malesia-Suomi mo, Kuala Lumpur (2)	4½/7
1996-97	I divisioona	4½/6
1997-98	I divisioona	4½/7
1998-99	I divisioona	5/6
1999-2000	SM-liiga	6½/9
	Allsvenskan	2½/4
2000-01	SM-liiga	2/4
2001-02	SM-liiga	3½/8
	Allsvenskan	½/2
2002-03	SM-liiga	½/1
2003-04	SM-liiga	½/2
	Allsvenskan	½/1
2004-05	SM-liiga	3/5
2005-06	SM-liiga	0/1
2006-07	SM-liiga	½/4
2008-09	I divisioona	1/2
2009-10	SM-liiga	3½/6
2012-13	I divisioona	1/1
2013-14	SM-liiga	1/1
2014-15	I divisioona	1/2
2015-16	SM-liiga	3/6

HENKILÖHAKEMISTO

A

Adorján, András 85
Aldrete, Jorge 59
Andersson, Ulf 9, 38
Asplund, Erik 55

B

Backmansson, Bryan 12
Balašov, Juri 62
Bárczay, László 28
Barejev, Jevgeni 74
Bator, Robert 93
Bednarski, Jacek 27, 28
Binham, Timothy 54
Bjerre, Troels 15
Brežnev, Leonid 60, 65
Brick-Claussen, Bjørn 73
Bronstein, David 76, 87
Böök, Eero E. 7, 31, 83, 105

C

Campomanes, Florencio 60, 65, 86
Carleson, Caspar 58

D

Denker, Arnold 65
Djurhuus, Rune 103
Doghri, Nabil 71
Dorfman, Iosif 69
Džindžihašvili, Roman 107

E

Ebeling, Mika 64
Ehrnrooth, Johan 62
Eikrem, Arnold 45
Erkko, Aatos 62
Eslon, Jaan 46–48
Euwe, Max 56

F

Faragó, Iván 27, 50, 54
Fischer, Robert 51, 62, 92, 107
Friðrik Ólafsson 56

G

Gannholm, Karl-Erland 46
Gannholm, Tore 46
Gerusel, Mathias 38
Goodman, David 65
Gorbatšov, Mihail 75
Guðmundur Sigurjónsson 56

H

Hakulinen, Esko-Matti 92, 96
Hamid Majid, Abd 96
Hammargren, Pär 11
Hansen, Jens Christian 58
Harestad, Tor-Geir 9
Hartman, Christer 93
Hazai, László 74, 79
Hecht, Hans-Joachim 17
Heini, Hans 59
Helgi Ólafsson 55
Hellers, Ferdinand 84, 91
Helmets, Knut Jøran 55
Henriksson, Christer 107
Hentunen, Asko 87
Hildebrand, Alexander 46
Hurme, Harri 12, 23, 36, 41, 107
Hursky, Karel 47
Hübner, Robert 45, 59, 83
Høi, Carsten 55

I

Iskov, Gert 46, 47
Izquierdo, Daniel 71

J

Jacoby, Gisbert 12
Jensen, Stein 27
Jón L. Árnason 35

K

Kaila, Osmo 20, 62, 87
Kaisauri, Konstanty 37, 43
Kanko, Ilkka 26, 75
Karlsson, Lars 54
Karpov, Anatoli 65, 84, 99
Karumo, Markku 62
Kasparov, Garri 7, 65, 84, 89
Kaválek, Lubomir 42
"Kazhdan" 107
Keene, Raymond 23
Kekki, Petri 70, 76
Kempas, Harri 96
Keres, Paul 54, 71
Kiik, Kalle 76, 100
"Kipi" 107
Kivimäki, Jaakko 89
Kivipelto, Kaj 17, 107
Kójder, Konrad 50
Koljonen, Vesa-Pekka 62

Konsala, Kimmo 10
 Kortšnoi, Viktor 46, 93
 Koskinen, Heikki 17
 Kosonen, Markku 84, 87
 Kotronias, Vasiliios 92
 Kotšiev, Aleksandr 100
 Kristiansen, Jens 58
 Kroon, Piet 49
 Kukkonen, Anssi 17
 Kuosmanen, Pirkko 62
 Kølbæk, Jens 14
L
 Lahti, Aki 104
 Lahtinen, Markku 99
 Landry, Sirkka-Liisa 60, 61
 Larsen, Bent 12, 14, 15, 32, 33, 73
 Lein, Anatoly 46
 Leskelä, Paavo 12
 Liew, Jimmy 96
 Long, Peter 71
M
 Makarczyk, Kazimierz 50
 Margeir Pétursson 55, 71
 Markkula, Mikko 96
 Mas, Hafizulhelmi 96
 Matulović, Milan 54
 Mentz, Frederik 47
 Miettinen, Keijo 30
 Miles, Anthony 46
 Morozevitš, Aleksandr 71
 Mortensen, Erling 62
 Mustonen, Veli 41, 45
 Mäki, Veijo 64, 70, 71, 85
N
 Najdorf, Miguel 65, 107
 Nei, Iivo 12
 Niklasson, Christer 27
 Nikolić, Nebojsa 71
 Nikolić, Predrag 71
 Nimzowitsch, Aron 23, 34, 37, 93
 Nippula, Timo 94
 Norri, Joose 89, 98
 Nunn, John 54, 79, 81
 Nuutilainen, Esko 35
 Nybäck, Tomi 107
 Nykopp, Michael 12, 17
O
 Ojanen, Kaarle 45, 64, 107
 Oll, Lembit 76, 77, 100
 Ornstein, Axel 55
 Ornstein, Borislava 55
 Ornstein, Petra 55, 64

P
 Paaermaa, Pirkko (käly) 62, 89
 Parma, Bruno 18, 47
 Parr, David 27, 28
 Pastori, Adolfo 18
 Perkonoja, Pauli 89
 Persson, Gunnar 9
 Petrosjan, Tigran 107
 Pietilä, Jari 94
 Pirttimäki, Timo 51, 65, 75
 Porrasmaa, Timo 41
 Poulsson, Eivind 27
 Poutiainen, Pertti 9, 16–18, 24, 41, 107
 Pyhälä, Antti 31, 51, 62, 65, 71, 73, 74, 76, 81, 84, 98, 101
R
 Raaste, Harry (isä) 7, 17, 20
 Raaste, Irene (äiti) 7
 Raaste, Johanna (tytär) 59, 61, 64, 83
 Raaste, Sirkku (puoliso) 55, 58, 59, 61, 62
 Raatikainen, Reijo 17
 Rahkamo, Auli 89
 Rahkamo, Kari 89
 Rantala, Jyrki 94
 Rantanen, Yrjö 12, 24, 28, 37, 39, 41, 54, 55, 58, 59, 61, 66, 67, 70, 71, 75, 76, 79, 84, 85, 102, 107
 Rausis, Igor 99
 Reeh, Oliver 74
 Riihonen, Tapio 23
 Ristoja, Aulikki 37
 Ristoja, Thomas 23, 37, 38
 Rosberg, Keijo 46
 Ruban, Vadim 89
 Rubery, Mark 48
 Ruso, Ilkka 96
S
 Salmensuu, Olli 94
 Salminen, Reijo (taikuri) 65, 89
 Salo, Toivo 17
 Salonen, Jyrki 65
 Salonen, Kari 45
 Sarén, Ilkka 12, 24, 32, 41
 Sariola, T. 11
 Schneider, Attila 74
 Schneider, Lars-Åke 24
 Šereševski, Mihail 37
 Short, Nigel 87
 Sjöberg, Mats 96
 Skrobek, Ryszard 34
 Smyslov, Vasili 42
 Sokolov, Ivan 83, 85
 Sorri, Juhani 65

Suetin, Aleksei 55, 65, 75, 76
Susimaa, Heikki 28

T

Tal, Mihail 107
Tan Chin Nam, Dato' 96
Tikkanen, Kari 8, 16, 90
Tiller, Bjørn 28
Timoštšenko, Gennadi 69
Tisdall, Jonathan 65
Tompuri, Ismo 7
Tseitlin, Mihail 50
Tšernenko, Konstantin 65
Tšernin, Aleksandr 66, 70
Tšeškovski, Vitali 76
Tšigorin, Mihail 100
Tuomainen, Ilmari 18
Tuusvuori, Raimo 12

U

Uhlmann, Wolfgang 14
Unzicker, Wolfgang 46

V

Vachier-Lagrave, Maxime 71
Vahtera, Antti 62

Veingold, Aleksandr 102
Venäläinen, Unto 18, 43, 66
Videki, Sandor 77
Vitoliņš, Alvis 85, 87
Välkesalmi, Kimmo 67, 70, 71, 73, 74, 99
Väänänen, Marjatta 46

W

Wahlbom, Magnus 40
Westerinen, Heikki 28, 42, 46, 48, 49, 59, 83, 99,
104, 107
Wiedenkeller, Michael 69

X

Xie, Jun 89

Y

Yrjölä, Jouni 64, 67, 70, 76, 84, 96

Å

Åkesson, Ralf 98

Ä

Äijälä, Jorma 12, 23, 51
Äijälä, Jouko 24

PELAAJAHAKEMISTO

A

Aldrete, Jorge 59

B

Bjerre, Troels 15

Böök, Eero E. 31

C

Carleson, Caspar 58

D

Djurhuus, Rune 103

E

Eslon, Jaan 47

G

Gerusel, Mathias 38

Guðmundur Sigurjónsson 56

H

Hakulinen, Esko-Matti 92

Hartman, Christer 93

Haukur Angantýsson 20

Hazai, László 79

Hentunen, Asko 87

Hurme, Harri 36

I

Iskov, Gert 46

J

Jacoby, Gisbert 13

K

Kaiszauri, Konstanty 38, 43

Kanko, Ilkka 26, 75

Kaválek, Lubomir 42

Kazhdan (Eero Raaste) 107

Kipi (Dejan Pikula) 107

Kójder, Konrad 50

Konsala, Kimmo 10

Kølbæk, Jens 14

L

Leskelä, Paavo 12

M

Margeir Pétursson 55

Mas, Hafizulhelmi 96

Mortensen, Erling 62

Mäki, Veijo 70

N

Naumkin, Igor 90

Nikolić, Nebojsa 71

Norri, Joose 89

John Nunn 54

O

Oll, Lembit 76

P

Parma, Bruno 18

Parr, David 27, 28

Pastori, Adolfo 18

Persson, Gunnar 9

Pirttimäki, Timo 51

Poluljahov, Aleksandr 100

Porrasmaa, Timo 41

Pyhälä, Antti 31, 65, 73

R

Rantanen, Yrjö 84, 85

Ristoja, Thomas 23

Rubery, Mark 48

S

Salmensuu, Olli 94

Santos, Jose 82

Sarén, Ilkka 33

Schneider, Attila 74

Schneider, Lars-Åke 24

Skalkotas, Nikolaos 81

Skrobek, Ryszard 34

T

Tompuri, Ismo 7

Tšernin, Aleksandr 66

V

Veingold, Aleksandr 102

Vidéki, Sándor 77

Välkesalmi, Kimmo 67

W

Wahlbom, Magnus 40

Westerinen, Heikki 104

Å

Åkesson, Ralf 98

AVAUSLUETTELO

Larsenin avaus

A01 12

Kuningasintialainen hyökkäys

A04 13

A08 20, 38

Englantilainen peli

A30 38

Hollantilainen puolustus

A90 98

Aljehinin puolustus

B04 67, 94

Pircin puolustus

B06 66, 70

B07 18, 43

Caro–Kannin puolustus

B12 92

B14 59

B19 82

Sisilialainen puolustus

B30 14, 18

B31 15, 71

B33 7

B49 100

B51 102

B52 42, 55

B53 96

B76 74

B79 9

B83 76

B88 10

B94 51

Ranskalainen puolustus

C01 73, 93

C02 34

C04 23, 24

C09 54, 62

C10 104

C11 75

C16 27, 40, 48, 81

C18 65, 90

Venäläinen peli

C42 87

Göringin gambiitti

C44 31, 41, 47

Espanjalainen peli

C78 79

C82 33

C92 84

Blackmar–Diemerin gambiitti

D00 103

Veresovin avaus

D01 28

Slaavilainen puolustus

D10 89

Kuningatargambiitti

D34 46, 56, 58

D40 31

D56 26

Bogointialainen puolustus

E11 50

Nimzointialainen puolustus

E32 77, 85

E44 36

DIAGONAALI-SARJA

1. Joose Norri: *Ruutulauta roihuaa* (2012)
2. Yrjö Rantanen: *Shakkitaktiikan taikaa* (2012)
3. Petri Saharinen ja Kari Tikkanen: *Ilkka Kanko – shakin kemiaa* (2013)
4. Henri Torkkola: *Magnus Carlsen – nappulasta kuninkaaksi* (2014)
5. Mika Karttunen: *2000-luvun shakkistrategia* (2015)
6. Thomas Ristoja ja Kari Tikkanen: *Shakin tulenkantajat – Suomen Shakki 90 vuotta* (2015)
7. Eero Raaste: *Ammattina shakki* (2016)